

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: ΜΕ ΤΟ ΒΛΕΨΜΑ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

(ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΈΝΑ ΒΙΒΛΙΟ)

"...Η πολιτική είναι ένα δυνατό και αργό τρύπημα σε σκληρές σανίδες, με πάθος και συγχρόνως προοπτική. Είναι απόλυτα σωστό - και όλη η ιστορική πείρα το επικυρώνει - ότι ο άνθρωπος δε θα πετύχαινε το εφικτό, εάν δεν πάσχιζε να πραγματοποιήσει το ανέφικτο. Αλλά για να το κάνει αυτό ένας άνθρωπος, πρέπει να είναι ηγέτης, και όχι μόνον ηγέτης..."

Έτσι ακριβώς ολοκλήρωσε την διάλεξη του ο Max Weber το 1918 στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου, με τίτλο: Η πολιτική ως επάγγελμα, έργο καταλυτικό για την πολιτική μεθοδολογία της ύστερης Δυτικής Ευρώπης. Θυμήθηκα, πάλη, τον Weber τον φετινό Νοέμβριο, μήνα που ο Κ. Σημίτης διάλεξε να εκδόσει το έργο του "Πολιτική για μια δημιουργική Ελλάδα", ήγουν ένα δύσβατο οδοιπορικό στην πρωθυπουργική οκταετία του.

Το βιβλίο προκάλεσε αντιδράσεις, μονοπώλησε το ενδιαφέρον, έθρεψε το παρασκήνιο και επικαιροποίησε την παραπολιτική, σε σχέση με τις προθέσεις του πρώην πρωθυπουργού, τον χρόνο της παρέμβασής του, το νέο εγχείρημα του ΠΑΣΟΚ.

Ωστόσο έλειψαν ο διάλογος, τα επιχειρήματα, οι γνώμες και η κατεχόμενη αντιδικία για την ουσία του πονήματος, για το διακύβευμα της πολιτικής γραφής, για το υστερόγραφο της εκσυγχρονιστικής προοπτικής.

Μέσα από τη νύχτα των Ιμίων και τις μέρες της διαδοχής επιχειρήθηκε βάνουσα η αποδόμηση ενός κατεχόμενου πολιτικού λόγου που διατρέχει απ' αρχής μέχρι τέλους την σκέψη και την γραφή ενός ενεργού πολιτικού, ενός ηγέτη, που με μοναδική υπευθυνότητα και αξεπέραστο ορθολογισμό ιστορεί τις φωτεινές και γκριζές πλευρές ενός αθέατου, για τους πολλούς, κόσμου.

Πολλοί μπορούν να διαφωνούν και για πολλὰ της κυβερνητικής θητείας του Κ. Σημίτη. Ακόμα περισσότεροι μπορούν να δηλώνουν αντίθετοι στις πολιτικές του επιλογές και επαγγελίες. Κι ακόμα δεν είναι λίγοι αυτοί που θύμισαν μαζί του θεωρώντας την

οκταετία 1996-2004 "μικρή παρένθεση" η και "χαμένο χρόνο".

Ωστόσο, παρόλα αυτά, ελάχιστοι δεν θα αποδεχτούν πως ο Κ. Σημίτης υπήρξε και είναι "ένας άθλιος πολιτικός", δύσκολα απαντώμενος στην εγχώρια πολιτική σκηνή, ασύμβατος στην παραδοσιακή εικόνα και συμπεριφορά, που μάλλον από τύχη (;) μας κυβέρνησε χάρη στις συγκυρίες. Είναι όμως έτσι;

Πιστεύω πως όχι. Τον Σημίτη, κι αν ακόμα δεν τον είχαμε, έπρεπε να τον εφεύρουμε, την ίδια ώρα κι όπως ακριβώς ήταν: ελάχιστα χαρισματικός, ελάχιστα επικοινωνιακός, με επιχειρήματα και προπάντων όραμα. Το όραμα του εκσυγχρονισμού, που από αδύναμη επαγγελία μιας ανίσχυρης μειοψηφίας νομιμοποιήθηκε πολιτικά από την ίδια την κοινωνία, μακριά από μίζερους μικρόκοσμους και ανούσιες αφισμαχίες μιας ημιθανούς κομματικής ενδοχώρας.

Αυτό το όραμα του εκσυγχρονισμού, που από νεφελώδες ιδεολόγημα κατέστη στόχος ανάπτυξης και αένας προσπάθειας μεταρρυθμίσεων, ο Κ. Σημίτης εξακολουθεί να προασπί-

“ Το όραμα του εκσυγχρονισμού, που από αδύναμη επαγγελία μιας ανίσχυρης μειοψηφίας νομιμοποιήθηκε πολιτικά από την ίδια την κοινωνία, μακριά από μίζερους μικρόκοσμους και ανούσιες αφισμαχίες μιας ημιθανούς κομματικής ενδοχώρας.

Αυτό το όραμα του εκσυγχρονισμού, που από νεφελώδες ιδεολόγημα κατέστη στόχος ανάπτυξης και αένας προσπάθειας μεταρρυθμίσεων, ο Κ. Σημίτης εξακολουθεί να προασπίζεται στο βιβλίο του με τον εύγλωττο τίτλο "πολιτική για μια δημιουργική Ελλάδα". ”

ζεται στο βιβλίο του με τον εύγλωττο τίτλο "πολιτική για μια δημιουργική Ελλάδα". Την Ελλάδα που παρέλαβε και την Ελλάδα που παρέδωσε.

Πιστεύω πως, για τον απαιτητικό αναγνώστη και εξ ορισμού ανήσυχο πολίτη, δεν θα 'χει νόημα η αποτίμηση ενός κυβερνητικού έργου μέσα σε μια οκταετία. Το έργο είναι εμφανές και αναγνωρίσιμο - ακόμα και στους συνήθεις καχύποπτους και αντιρρησίες. Εάν κάτι προκαλεί και διε-

λου και πελατειακού κράτους. Είναι, τέλος, η γενναία παραδοχή πως η ελληνική κοινωνία είναι κατά βάθος νεοσυντηρητική, εσωστρεφής και δύσπιστη σε αποενοχοποιημένες, από την παράδοση ή τον εθισμό, αλλαγές. Έχω την εντύπωση πως στο βιβλίο του ο Κ. Σημίτης δεν επιχειρεί απολογισμό. Αρκείται στις καταγραφές των παρεμβάσεων

Του Βαγγέλη Σακέλληου
Δικηγόρου
μέλους της Δημοκρατικής Ευθύνης Νομικών

γείρει είναι η μέθοδος, η προσέγγιση, η βαθύτερη συλλογιστική για την επίτευξη ενός φιλόδοξου πολιτικού στόχου, η ίδια η κουλτούρα της πολιτικής μέσα από ένα δύσκολο και απαιτητικό εκσυγχρονιστικό εγχείρημα.

Είναι η, σχεδόν, βεβαιότητα πως το διακύβευμα της αλλαγής ίσως να 'ναι και κόντρα στο ρεύμα, στις απαιτήσεις, στις κοινές παραδοχές. Είναι η εμμονή στην φιλελεύθερη ιδεολογία και στην δημοκρατική ανάπτυξη των θεσμών. Είναι η πεποίθηση πως η

και των έργων που έδωσαν πράγματι τεράστια ώθηση και ανάπτυξη στη χώρα χωρίς να είναι εξαντλητικός ή επαναλαμβανόμενος.

Πρόταξε ωστόσο συστηματικά ένα τρόπο σκέψης και συνακόλουθης πολιτικής δράσης. Ενέταξε στις προτεραιότητες του εκσυγχρονισμού δράσεις και τομείς ενός ευρύτερου και μακρόπνοου πολιτικού σχεδιασμού, τόσο για την διεθνή παρουσία της χώρας όσο και για την ίδια την ανάπτυξη και εκδημοκρατισμό της. Ενέ-

χρονη πολιτική ιστορία μας.

Το σημαίνον ήταν η δημιουργία και το απαραίτητο ήταν η Πολιτική. Αμφότερα προϋποθέτουν όραμα, στρατηγική, στόχους. Είναι τα κύρια γνωρίσματα όχι μόνο μιας γόνιμης πολύχρονης κυβερνητικής θητείας, αλλά κι ενός σύγχρονου και απαιτητικού πολιτικού εγχειρίδιου, όπου ο πολιτικός εκφράζεται εντάσσοντας τις

δράσεις και τον σχεδιασμό της πολιτικής (του) μέσα στις ειδικότερες συνιστώσες του κυρίαρχου προτάγματος, του εκσυγχρονισμού.

Ωστόσο, το βιβλίο του Κ. Σημίτη έχει κι άλλες αρετές. Γράφτηκε από ένα πολιτικό ενεργό. Δεν συνιστά ούτε παρακαταθήκη ούτε "απομνημονεύματα" κάποιου που "αργεί". Το αντίθετο μάλλον. Δηλώνει "παρών" και ανήσυχος, δημιουργικά ανήσυχος για μια Ελλάδα που υπηρέτησε και γνώρισε καλά. Υπενθυμίζει με νόημα την προοπτική της χώρας και το εγχείρημα του εκσυγχρονισμού, όντας μια αένας προσπάθεια ρήξεων, αποδόμησης και ανάπτυξης.

Αφουγκράζεται προσεκτικά την επαύριον και επικαιροποιεί το αίτημα της πολιτικής ως βαθύρα μια νέας πολυφωνικής κεντροαριστεράς που θα επαγγέλλεται και θα υπερασπίζεται το σοσιαλισμό.

Τέλος, υπενθυμίζει το, σχεδόν ξεχασμένο, αυτονόητο, πως "...ο πολιτικός πρέπει να επιδιώκει και το παραπάνω βήμα και την υπέρβαση..." αφού η δουλειά του ".....δεν είναι μόνο η διεκπεραίωση του αποδεκτού, αλλά και η προετοιμασία για το αύριο...".

Δεν ξέρω αν ο Κ. Σημίτης ήταν καλός πανεπιστημιακός δάσκαλος. Πιστεύω όμως πως υπήρξε ένας ξεχωριστός, πετυχημένος πρωθυπουργός. Κι ακόμα ένας σπουδαίος πολιτικός που ποτέ δεν ξέχασε την τέχνη πως γράφονται τα βιβλία.

ταξε πολιτικές συμβατές με την αποδόμηση χρόνιων παραδοχών σε μια διαρκή προσπάθεια μετάλλαξης αναποτελεσματικών δομών ή εσφαλημένων πεποιθήσεων. Επικαιροποίησε στόχους έχοντας οράματα, χρονοδιάγραμμα και γνώση. Αυτή η γνώση και ο έμφυτος κοσμοπολιτισμός του, όντας ο ίδιος πολίτης του κόσμου, του επέστρεψαν να προσεγγίσει την πολιτική της διακυβέρνησης με άλλους όρους, πρωτόγνωρους στην σύ-

χώρα πρέπει να είναι εξωστρεφής, η κοινωνία χωρίς φοβικά σύνδρομα, οι πολιτικοί χωρίς δουλείες. Είναι η διαπίστωση πως η πολιτική και ο σοσιαλισμός προϋποθέτουν ήθος, απαιτούν ηθική, επιτάσσουν αλληλεγγύη. Είναι η, βαθιά, γνώση πως έθνος και Ελλάδα είναι διακριτά διακυβεύματα στους ύστερους χρόνους της Ευρωπαϊκής ενοποίησης. Είναι η, διαρκής, αμφισβήτηση δομών, θεσμών και αγκυλώσεων ενός άφιλου, ασπόνδι-